

EKP pangandusjärelvalve: ühtse järelvalvemehhanismi 2016. aasta prioriteedid

Ühtse järelvalvemehhanismi 2016. aasta prioriteetides määratakse kindlaks järelvalve eelisvaldkonnad 2016. aastaks. Neis tuginetakse EKP järelvalve alla kuuluvaid panku ohustavate põhiriskide hinnangule ning võetakse arvesse majandus-, õigus- ja järelvalvekeskkonna arengut.

Ühtsesse järelvalvemehhanismi kuuluvate pankade põhiriskid tehti kindlaks koostöös riiklike pädevate asutustega, toetudes ühistelt järelvalverühmadelt saadud teabele, EKP makro- ja mikrotasandi usaldatavusjärelvalve analüüsidele ning välisasutuste aruannetele. Tuvastatud riskidest oli esikohal ärimudeli- ja kasumlikkuse risk; sellele järgnesid muud põhiriskid, mille olulisus on ühtse järelvalvemehhanismi riikides erinev: krediidirisk ja viivislaenude suurenenud osakaal; pööre tulususepüüdluste suundumuses; käitumis- ja juhtimisrisk; riigi maksejõuetuse risk; geopoliitiline risk ja areneva majandusega riikide kasvav haavatavus; infotehnoloogia ja küberkuritegevuse risk, ning pankade võime täita uusi regulatiivseid kapitalinõudeid.

Et tagada pankade tõhus põhiriskide juhtimine, on ühtne järelvalvemehhanism seadnud viis kõrgetasemelist prioriteeti, millest juhindutakse järelvalvetegevuses 2016. aastal. Need on 1) ärimudeli- ja kasumlikkuse risk, 2) krediidirisk, 3) kapitali adekvaatsus, 4) riskijuhtimine ja andmete kvaliteet, 5) likviidsus. Iga prioriteedi jaoks on kavandatud mitu järelvalvealgatust. Mõnel juhul kulub nende täielikuks elluviimiseks rohkem kui aasta.

Eeltoodud riskide ja järelvalveprioriteetide loetelu ei ole ammendav. Pankade tasandil võib olenevalt konkreetse krediidasutuse riskiprofiili eripärast vaja minna erinevaid järelvalvetegevusi. Sellegipoolest on prioriteedid oluline vahend, mille abil kooskõlastatakse eri pankades teostatavaid järelvalvemenetlusi sobivalt ühtlustatud, proportsionaalsel ja tõhusal viisil, et tagada võrdsed tingimused ja järelvalvetegevuse tugevam mõju.

Järelevalvemenetlused:

Kasumlikkuse hoobade
temaatiline analüüs

Ärimudeli- ja kasumlikkuse risk

Kõige silmatorkavam põhisk on seotud pankade ärimudelite ja kasumlikkusega. Mõlemad ohustavad langenud väärtusega varade suur hulk ja madalate intressimäärade pikaajaline püsimine. Toetudes pankade ärimudelite varasematele uuringutele ja kasumlikkuse analüüsidele, algatab ühtne järelevalvemehhanism 2016. aastal pankade kasumlikkuse hoobade temaatilise analüüsi ettevõtte tasandil ja eri ärimudelite lõikes. Kasumlikkuse hoobade analüüs hõlbustab nende pankade tuvastamist, kelle struktuurne kasumlikkus on väike. Selles valdkonnas on järelevalve eesmärk uurida, kas kasumlikkus tuleneb muu hulgas laenuitingimuste leevendamisest, suuremast toetumisest lühiajalisele rahastamisele või riskipositsioonide suurendamisest sellisel määral, mis ei vasta panga ametlikule riskivalmidusele.

Järelevalvemenetlused:

Viivislaenude tööühm

IFRS 9 temaatiline analüüs

Krediidirisk

Viivislaenude suur osakaal vajab järelevalve suuremat tähelepanu. Ettevõtetele ja/või majapidamistele antavate laenude krediitkvaliteedi halvenemine ja laenuitingimuste leevendamine tekitab muret nii mõneski ühtse järelevalvemehhanismi riigis, eeskätt neis, kus kriisi mõju on tuntavaim. Viivislaenude tööühm vaatab läbi suure viivislaenude osakaaluga krediitiasutuste olukorra ja teeb ettepanekud järelmeetmete kohta. Peale selle võetakse järelevalves suurema tähelepanu alla riskide kontsentreerumine näiteks kinnisvaravaldkonnas. Veel üks laenudega seotud teema on rahvusvahelise finantsaruandlusstandardi IFRS 9 „Finantsinstrumendid” rakendamine. Teematilise analüüsi käigus hinnatakse selle standardi võimalikku mõju pankade laenukahjumi katteks mõeldud eraldiste tegemisele ja seda, kuidas pangad valmistuvad standardi kasutuselevõtuks.

Järelevalvemenetlused:

Pankade ICAAPi kvaliteedi ja
järgepidevuse kontroll

Pankade sisemudelite analüüs

Kapitali adekvaatsus

Kapitali adekvaatsus on ka 2016. aastal ühtse järelevalvemehhanismi jaoks oluline prioriteet. Tähelepanu keskmes on pankade sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsesside (ICAAP; sh pankade sisemiste stressitestide läbiviimise võime) kvaliteet ja järjepidevus ning järelevalvealaste stressitestide, sh Euroopa Pangandusjärelevalve koordineeritava, kogu ELi hõlmava stressitesti läbiviimine. Teised olulised järelevalvealased ülesanded 2016. aastal on pankade kapitali kvaliteedi ja koosseisu järelkontroll (samuti seoses praeguste püüdlustega ühtlustada riikide valikuvõimalusi ja kaalutusõigust) ning hinnang pankade valmisolekule uuteks regulatiivseteks standarditeks, nagu kogu kahjumikatmisvõime ning omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõue, mille rakendamine toob kaasa miinimumnõuded allahinnatavatele (ingl *bail-inable*) kapitaliinstrumentidele. Lisaks sellele viiakse mitme aasta jooksul läbi pankade sisemudelitele keskenduv analüüs.

Järelevalemenetlused:

Järelevalevootuste selgitamine
pankade juhatustele

Baseli pangajärelevalve komitee
põhimõtete täitmise temaatiline
analüüs

Riskijuhtimine ja andmete kvaliteet

Pankade riskijuhtimist hinnatakse ühelt poolt väikese kasumlikkuse ja sellest tulenevate tulususepüüdluste ning teiselt poolt keskpankade pakutava odava ja küllaldase rahastamise taustal. Finantskriisist saadud kogemused näitavad, et pankade juhatustel ei olnud riskide kohta alati vajalikku teavet, et teha usaldusväärseid äritegevust ja riskijuhtimist puudutavaid otsuseid. Sellega seoses on ühtse järelevalemehhanismi prioriteet sõnastada selgelt järelevalevalased ootused pankade suhtes. Pankade juhatused peavad nõudma ja saama riskide kohta asjakohast teavet, et neil oleks võimalik põhjalikult hinnata, kas nende äriotsustega kaasnevad riskid on kooskõlas panga ametlike riskivalmiduse standardite ja piirangutega. Andmete kvaliteet ja võime hinnata koondriski kogu ettevõtte tasandil on usaldusväärsete ja riskipõhiste otsuste tegemise ja seega korraliku riskijuhtimise oluline eeltingimus. Sellest lähtuvalt viib ühtne järelevalemehhanism läbi temaatilise analüüsi, hindamaks pankade vastavust Baseli pangajärelevalve komitee põhimõtetele, mis käsitlevad riskiandmete tõhusat koondamist ja aruandlust. See analüüs tugevdab ka ühtse järelevalemehhanismi 2015. aasta riskijuhtimise ja riskivalmiduse temaatilise analüüsi järelemeetmeid. Et andmete kvaliteedi ja turvalisuse tagamiseks on vaja tiptasemel IT-infrastruktuuri, moodustab osa analüüsist ka infotehnoloogia riskide hindamine.

Järelevalemenetlused:

ILAAPiga seotud dialoog

Likviidsus

2015. aasta järelevalevalase läbivaatamise ja hindamise protsessi käigus selgus, et paljud pangad ei vasta veel täielikult järelevalevalastele ootustele likviidsusriski usaldusväärse juhtimise suhtes. Seetõttu keskendub ühtne järelevalemehhanism pankade sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi (ILAAP) usaldusväärsele. Vaatluse alla võetakse pankade edusammud likviidsus- ja rahastamisriski juhtimise usaldusväärse raamistiku sisseseadmisel ja käigushoidmisel nii tava- kui ka stressiolukorras.

Ühtses järelevalvemehhanismis osalevad riigid

- Ühtne järelevalvemehhanism
- Euroopa Liit

